

2010 metų projektų vykdytojų veiklos rezultatai

2010 metais būsimų globėjų (rūpintojų) bei tėvių mokymus Lietuvoje vykdė 25 įstaigos ir organizacijos. Dauguma iš jų pasirašiusios bendradarbiavimo sutartis su keliomis savivaldybėmis. Kadangi ši programa jau veikia visoje Lietuvoje, todėl bet kurioje šalies savivaldybėje gyvenanti šeima galėjo dalyvauti mokymuose ir tapti globėjais ar tėviais.

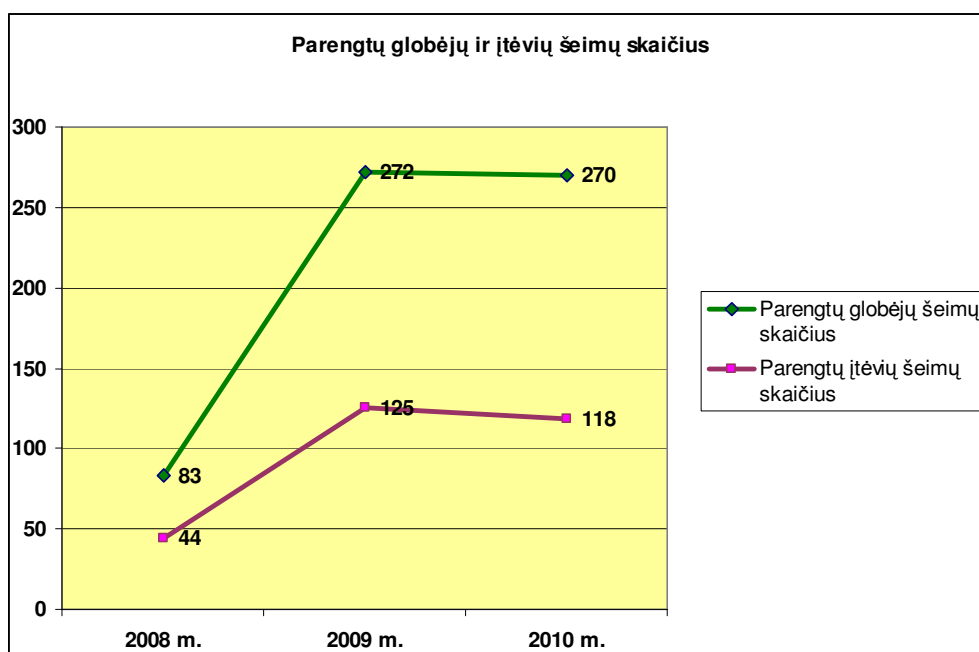
Pagal PRIDE programą šeimos ruoštos 58 savivaldybėse. Plėsdami savo veiklą, socialiniai partneriai vykdė veiklą keliose savivaldybėse. Žemiau esančioje lentelėje pateikiamas socialinių partnerių sąrašas pagal bendradarbiaujančias savivaldybes. Kaip matome, dauguma socialinių partnerių bendradarbiauja daugiau nei su viena savivaldybe, o didžiuosiuose Lietuvos miestuose veiklą vykdo net po kelias įstaigas.

1 lentelė. Socialinių partnerių sąrašas pagal bendradarbiaujančias savivaldybes 2010 m.

Eilės nr.	Įstaigos pavadinimas ir kontaktai	Savivaldybė, kuriai teikia paslaugas
1.	BĮ Klaipėdos m. šeimos ir vaiko gerovės centras Turgaus g. 22/Tomo g. 15, Klaipėda	Klaipėdos m., Neringos sav., Šilutės raj., Palangos m., Klaipėdos raj.
2.	Pakruojo nestacionarių socialinių paslaugų centras L. Giros g. 3, Pakruojis	Pakruojo raj., Radviliškio raj., Joniškio raj., Akmenės raj.
3.	VšĮ SOTAS. Kalvarijų g. 159, Vilnius	Vilniaus m.
4.	Panevėžio socialinių paslaugų centras, Teatro g. 20A Panevėžys	Panevėžio m., Panevėžio raj., Pasvalio raj.
5.	BĮ Mažeikių socialinių paslaugų tarnyba Naftininkų g. 9, Mažeikiai	Mažeikių raj., Skuodo raj., Akmenės raj.
6.	VšĮ „Pagalbos paaugliams iniciatyva, Varšuvos g. 4-1, Vilnius	Širvintų raj., Vilniaus raj., Vilniaus m.
7.	Utenos vaikų socialinės paramos ir ugdymo centras, J. Tumo- Vaižganto g. 50, Utena	Utenos raj., Zarasų raj., Rokiškio raj., Molėtų raj.
8.	VšĮ Psichologinės paramos ir konsultavimo centras Vilniaus g. 29/ Jablonskio g.2, Kaunas	Kauno raj., Prienų raj., Birštono m., Raseinių raj. Kėdainių m., Jonavos raj., Kaišiadorių raj.
9.	Marijampolės socialinės pagalbos centras Bažnyčios g. 19, Marijampolė	Marijampolės raj., Vilkaviškio raj., Šakių raj., Kazlų Rūdos sav., Kalvarijos sav.
10.	VšĮ „SONEIMA“, Sedos g. 34.a, Telšiai	Telšių raj., Šiaulių m., Šiaulių raj.
11.	Anykščių rajono socialinių paslaugų centras Jablonskio g. 312, Anykščiai	Anykščių raj., Kupiškio raj., Pasvalio raj.
12.	VšĮ Šeimos santykių institutas, Zamenhofo g. 7, Kaunas	Kauno m.
13.	VšĮ Vaikų ir paauglių socialinis centras Švenčionių g. 18a, Nemenčinė, Vilniaus raj.	Vilniaus raj.
14.	Vaiko gerovės centras „Pastogė“, P. Plechavičiaus g. 21, Kaunas	Kauno m.
15.	Švenčionių rajono socialinių paslaugų centras Naujoji g. 5, Švenčionys	Švenčionių raj., Ignalinos raj.
16.	Kretingos socialinių paslaugų centras, Klaipėdos g. 135A, Kretinga	Kretingos raj., Skuodo raj., Palangos sav., Šilutės raj.
17.	VšĮ Gargždų socialinių paslaugų centras, Sodo g. 1, Gargždai	Klaipėdos raj., Klaipėdos m., Šilalės raj., Šilutės raj., Pagėgių sav., Tauragės raj.,

		Rietavo sav.
18.	VšĮ Alytaus šeimos pagalbos centras, Jotvingių g. 10, Alytus	Alytaus raj., Alytaus m., Lazdijų raj., Druskininkų sav.
19.	VšĮ „Socialis“, Kilimų g. 10, Lentvaris	Vilniaus m., Vilniaus raj., Trakų raj. Elektrėnų sav., Šalčininkų raj.
20.	Biržų socialinių paslaugų centras, Rotušės g. 16a, Biržai	Biržų raj.,
21.	Visagino socialinių paslaugų centras, Taikos pr. 13, Visaginas	Visagino sav., Zarasų raj.
22.	Elektrėnų socialinių paslaugų centras, Taikos g. 6b, Elektrėnai	Elektrėnų sav.
23.	VšĮ Paramos vaikams centras, Pušų g. 27-4, Vilnius	Vilniaus m., Vilniaus raj., Ukmergės raj.
24.	Šiaulių m. socialinių paslaugų centras, Tilžės g. 63 b, Šiauliai	Šiaulių m., Šiaulių raj.
25.	VO „Gelbėkit vaikus“, Vilniaus g. 22, Vilnius	Vilniaus m., Vilniaus raj.

Per 2010 m. 25 socialiniai partneriai vedė ir užbaigė 59 mokymų grupes. Mokymuose iš viso dalyvavo 270 globėjų šeimų (388 asmenys) ir 118 tėvių šeimų (214 asmenų). Iš viso mokymuose dalyvavo 602 asmenys. Mokymus pradėjo, bet jų nebaigė 24 globėjų šeimos, t. y. 4,3% mažiau negu 2009 m. Visi mokymus pradėję tėviai juos baigė, tačiau buvo parengtos 9 neigiamos išvados.

1 pav. Parengtų globėjų ir tėvių šeimų skaičius 2008–2010 m.

Papildomai socialiniai partneriai įvertino ir parengė 62 išvadas asmenims, kuriems įstatymo nustatyta tvarka mokymai neprivalomi.

2010 m. parengta 12 neigiamų išvadų dėl globėjų šeimų, t. y. 15% daugiau negu 2009 m., ir 9 neigiamos išvados dėl tėvių šeimų, o t. y. 69% daugiau negu 2009 m. 1 neigiama išvada buvo parašyta ankščiau baigusiai mokymus šeimai. Lyginant su ankstesniais metais, daugėja neigiamai įvertinamų tėvių ir globėjų. Socialiniai partneriai, nurodydami priežastis, kodėl šeimos buvo

įvertintos neigiamai, pirmiausia pažymėjo šeimų nesugebėjimą užtikrinti saugios aplinkos, išryškėjusias priklausomybės ligas, negalėjimą tenkinti vaiko emocinių poreikių bei asmenybines globėjų ir įtėvių charakteristikas, leidžiančias suabejoti gebėjimu tenkinti vaiko poreikius. Taip pat galima daryti prielaidą, kad socialiniai partneriai įgijo daugiau patirties ir kritiškiau vertina nepakankamai motyvuotas šeimias.

Neigiamai įvertintos šeimos sudaro 5,5% visų mokymus baigusiujų šeimų skaičiaus. Tuo tarpu 2009 m. neigiamai įvertintos šeimos sudarė 3,2% visų mokymus baigusiu šeimų skaičių.

2 lentelė. Globėjų ir įtėvių paruošimas 2008–2010 m.

Ataskaitiniai metai 2008–2010		2010	2009	2008	
Baigusiu mokymus grupių skaičius		59	55	26	
Grupės dalyvių skaičius	Globėjų skaičius	asmenys	388	410	140
		šeimos	270	272	83
	Įtėvių skaičius	asmenys	214	242	86
		šeimos	118	125	44
Mokymų nebaigusiu globėjų skaičius		asmenys	34	49	12
		šeimos	24	36	9
Mokymų nebaigusiu įtėvių skaičius		asmenys	0	6	4
		šeimos	0	3	2
Teigiamų išvadų skaičius	Baigusiems mokymus	Globėjams	219	208	83
		Įtėviams	98	116	44
	Asmenys, kuriems, mokymai neprivalomi	Sutuoktiniams	37	47	0
		Artimiems giminaičiams	3	5	0
		Anksčiau baigusiems mokymus	22	15	0
Neigiamų išvadų skaičius	Baigusiems mokymus	Globėjams	12	9	9
		Įtėviams	9	4	2
	Asmenims, kuriems, mokymai neprivalomi	Sutuoktiniams	0	0	0
		Artimiems giminaičiams	2	0	0
		Anksčiau baigusiems mokymus	1	0	0

2010 m. socialiniai partneriai be savo tiesioginės veiklos – atrinkti, mokyti ir įvertinti būsimus įtėvius ir globėjus – vykdė ir kitokią veiklą. 3 lentelėje matome įvairių socialinių partnerių vykdytą veiklą. Socialiniai partneriai pradėjo aktyviau bendradarbiauti tarpusavyje. Kartu su kolegomis organizuodavo sunkų veikloje pasitaikiusių atvejų analizę. Daugiau nei pusė visų socialinių

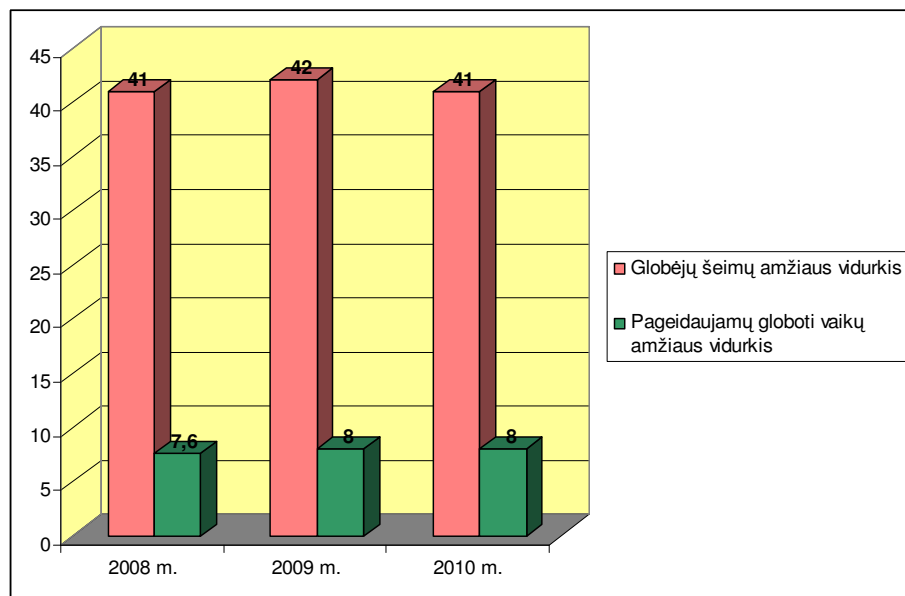
partnerių teikė individualias socialinio darbuotojo konsultacijas – 16 partnerių, 15 partnerių organizavo savipagalbos grupes.

3 lentelė. Socialinių partnerių papildoma veikla 2010 m.

Socialinių partnerių papildoma veikla	Veiklą vykdančių socialinių partnerių skaičius
Individualios socialinio darbuotojo konsultacijos	16
Savipagalbos grupės	15
Paskaitos, seminarai tėvams ir globėjams	16
Psichologo konsultacijos	8
Susitikimai su kitais projekte dalyvaujančiais partneriais	6
Organizuojamos šventės ir renginiai tėvams ir globėjams	4
Susitikimai su mokymus baigusiais tėvais ir globėjais	8
Skaitomi pranešimai PRIDE mokymų aktualijomis	7
Metodiniai leidiniai	1
Atvejų analizė su kitais socialiniais partneriais	22
Vaizdo klipo sukūrimas	1
Vaiko globos priežiūra	4
Preventyvos vaiko palikimo priemonės	1
Globojamų vaikų vasaros stovykla	1
Vaiko paruošimas įvaikinimui ir globai	1
Šeimų palydėjimas susipažįstant su pasiūlytu vaiku	1
Konferencijos	3

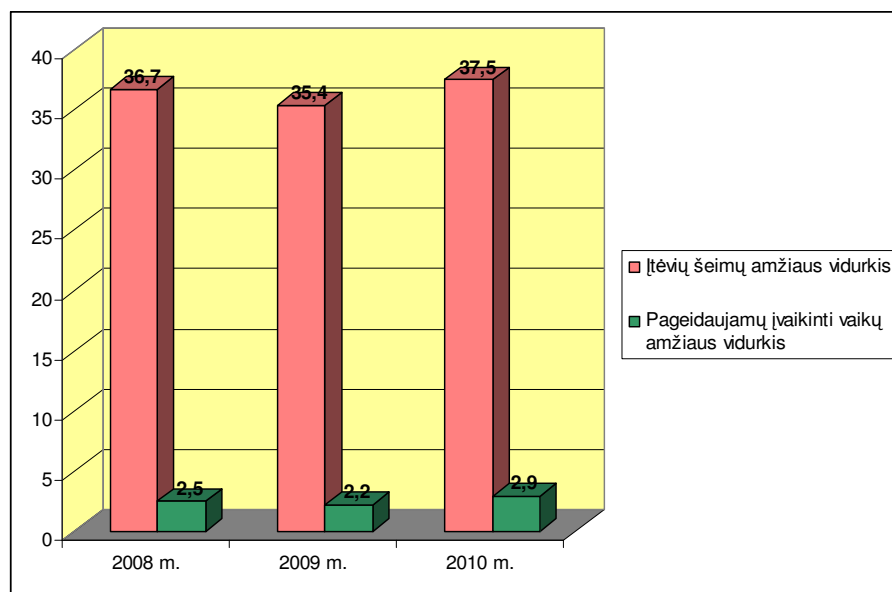
5.1. PRIDE mokymų kokybės ir efektyvumo vertinimas

Dirbdami PRIDE specialistai nuolat vertina ir analizuoja savo veiklą. Metų pabaigoje informaciją apie veiklą jie pateikė Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybai. Apibendrinant jų pateiktą informaciją, galima teigti, kad nuo programos vykdymo pradžios globėjų amžiaus ir pageidaujamų globoti vaikų amžiaus vidurkis keitėsi nedaug. Socialinių partnerių pateiktos ataskaitos rodo, kad globėjų lūkesčiai dažniausiai nesikeičia, nes dalis globėjų jau augino šeimoje globojamus vaikus.

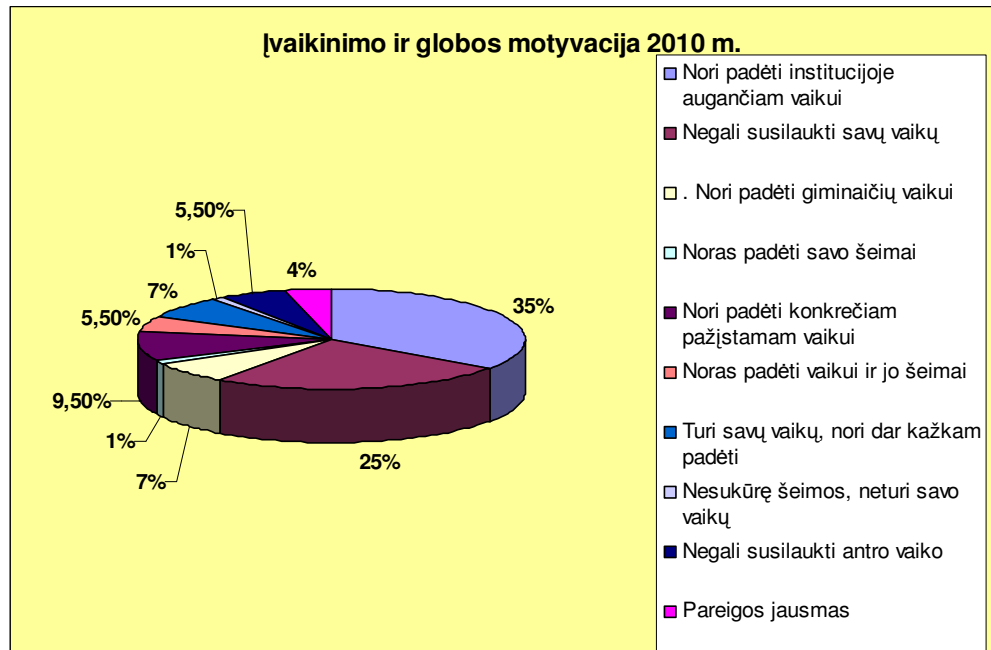
2 pav. Globėjų ir pageidaujamų globoti vaikų amžiaus vidurkiai 2008–2010 m.

Matome, kad 2010 m. gerokai pasikeitė tėvių bei pageidaujamų įvaikinti vaikų amžiaus vidurkis, jis išaugo nuo 2,2 metų iki 2,9. Svarbu pažymėti, kad 2010 m. šeimos vis dažniau sutikdavo įvaikinti vyresnius, o neretai, supratusias brolių ir seserų ryšį, ir kelis vaikus iš karto.

3 pav. Įtėvių bei pageidaujamų įvaikinti vaikų amžiaus vidurkis 2008–2010 m.

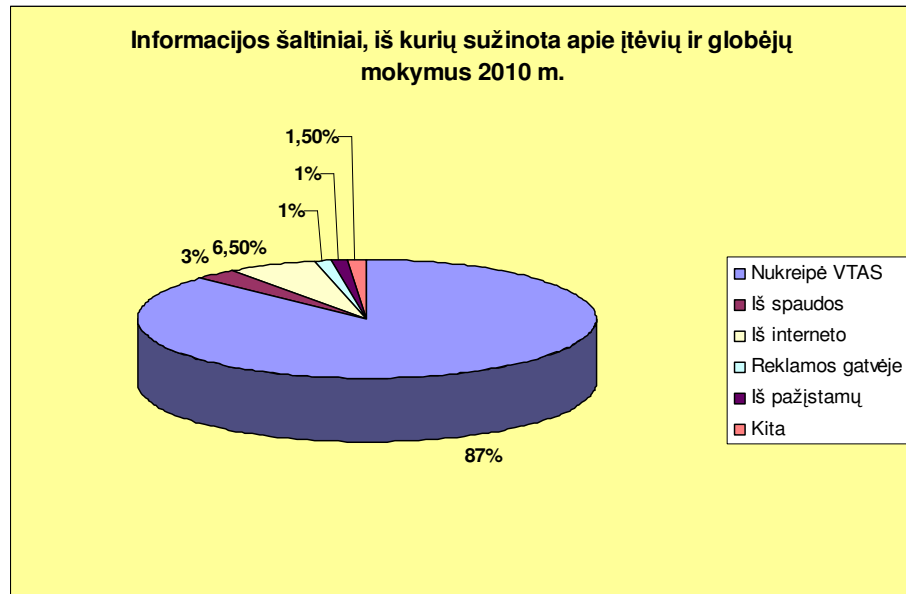
2010 m. įvaikinimo ir globos motyvacija, apie kurią informaciją pateikė socialiniai partneriai, pavaizduota 4 paveiksle. 35% mokymų dalyvių nurodė, kad nori padėti institucijoje augančiam vaikui. Kita didelė įvaikintojų grupė – šeimos, turinčios nevaisingumo problemų 25%.

4 pav. Įvaikinimo ir globos motyvacija 2010 m.

Projektų vykdytojai yra įsipareigoję vykdyti informacijos apie vykdomus įvaikintųjų ir globėjų (rūpintųjų) mokymus sklaidą. Socialiniai partneriai nurodo, kad įvaikinimą ir globą jie populiarino šiais būdais: išleido plakatus, skrajutes, kišeninius ir sieninius kalendorius, sukūrė garso ir vaizdo reklamą, spaudoje publikuoti informaciniai straipsniai, pasirodė reklaminiai skelbimai vietinėje spaudoje ir internetiniuose puslapiuose. Informacijos sklaidai teigiamos įtakos turėjo ir organizuojamos šventės bei renginiai.

PRIDE mokytojai domėjosi, iš kur pageidaujančios įvaikinti ir globoti šeimos sužinojo apie mokymus. 40 paveiksle parodyti šios apklausos rezultatai. Didžioji dalis mokymų dalyvių apie juos sužinojo iš savivaldybių Vaiko teisių apsaugos skyrių (tarnybų) (toliau – VTAS) darbuotojų.

5 pav. Informacijos šaltiniai, iš kurių sužinota apie tėvių ir globėjų mokymus 2010 m.

Lyginant su ankstesniais metais, ataskaitiniu laikotarpiu padaugėjo asmenų, kuriuos apie mokymus informavo VTAS darbuotojai. Sumažėjus finansavimui, socialiniai partneriai 2010 m. mažiau lėšų skyrė reklaminiams kampanijoms.. Atitinkama reklama 2010 m. paskatino atvykti į mokymus tik 10,5% dalyvių, o 2009 m. 22%. Svarbu pažymėti, kad 6,5% mokymų dalyvių informacijos apie vykdomus mokymus galėjo rasti ir projektų vykdytojų sukurtose savivaldybių interneto svetainėse.

Socialiniai partneriai nurodė, kad jie, vykdydami veiklą, patyrė įvairių sunkumų. Vienas iš jų – įstatyminė bazė nenumato tėviams išeiti atostogų, įvaikinus vyresnio amžiaus vaiką. Todėl šeimos, įvertinusios, kad neturės galimybės būti su vaiku jo adaptacijos metu, atsisako įvaikinti vyresnius vaikus. Taip pat neigiamą įtaką grupės dalyviams daro dalyviai, jau globojantys vaikus. Bendraudami tarpusavyje jie pasidalija patirtimi, kaip pavyko susipažinti su norimu globoti vaiku. Ši praktika dažnai būna netinkama, nes pasirinkto vaiko juridinis statusas bei poreikiai neatitinka būsimų globėjų lūkesčių bei galimybių patenkinti vaiko poreikius. PRIDE specialistai nurodė, kad būtų tikslinga atskirti grupes tų, kurie globoja vaikus, ir tų, kurie dar negloboja vaikų. Taip pat dar viena iš dažnai pasitaikančių problemų – mokymų dalyvių lankomumas. Dirbantiems ir dažnai į komandiruotes išvykstantiems dalyviams sunku susiderinti užsiėmimų grafiką su visa grupe. Todėl mokytojais turi skirti tokioms šeimoms daugiau individualių susitikimų.

Socialinių partneriai pateikti pasiūlymai

- Centralizuotai informuoti visuomenę apie PRIDE programos organizuojamus mokymus, pasitelkiant televiziją bei radiją, akcentuojant vykdomos programos tikslą bei laukiamus rezultatus, ir sukurti logotipą.
- Užtikrinti projektų, atsakingų už tėvių ir globėjų rengimą, finansavimą nuo kalendorinių metų pradžios.
- Vykdyti Tęstinius PRIDE programos mokymus būsimiems tėviams bei globėjams;
- Įtraukti į socialinių paslaugų katalogą PRIDE programos mokymus.

Išvados ir pasiūlymai

1. Programa PRIDE taikoma visoje Lietuvoje, todėl bet kurioje savivaldybėje gyvenanti šeima gali dalyvauti mokymuose ir tapti globėjais ar tėviais.

2. 2010 m. mokymus lankančių globėjų ir tėvių šeimų skaičius, palyginus su 2009 m., šiek tiek sumažėjo. Tam galėjo turėti įtakos sunkmetis.

3. Lyginant su ankstesniais metais, neigiamų išvadų dėl šeimų tinkamumo globoti ar įvaikinti vaikus padaugėjo beveik dvigubai. Neigiamai įvertintos šeimos sudaro 5,5% visų mokymus baigusiujų šeimų skaičiaus.

4. 2010 m. pasikeitė tėvių bei pageidaujamų įvaikinti vaikų amžiaus vidurkis. Jis išaugo nuo 2,2 iki 2,9 metų. Svarbu pažymėti, kad 2010 m. šeimos vis dažniau sutikdavo įvaikinti vyresnius, o neretai, supratusias brolių ir seserų ryšį, ir kelis vaikus iš karto.

5. Socialiniai partneriai 2010 m. vykdė mažiau reklaminių kampanijų. Atitinkama reklama paskatino atvykti į mokymus tik 10,5% dalyvių, todėl būtina svarstyti bendros reklamos galimybę ir finansavimą.

6. Svarbu užtikrinti, kad PRIDE programos finansavimas savivaldybes pasiektų nuo metų pradžios. Tai padėtų užtikrinti mokymų ir pagalbos globojančioms ar įvaikinusioms šeimoms tęstinumą bei vientisumą.
